

Správa o plnení opatrení vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím za rok 2021 a návrh na jeho aktualizáciu

V Slovenskej republike bol vypracovaný *Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020*, ktorý bol aktualizovaný a vyhodnocovaný každé 2 roky ([uvedené dokumenty sú uverejnené na webstránke MPSVR SR](#)).

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 bol schválený uznesením vlády SR č. 109 dňa 24. februára 2021. V zmysle uznesenia č. 109/2021 vláda SR uložila členom vlády zabezpečiť plnenie úloh vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 v rámci schválených limitov výdavkov príslušnej rozpočtovej kapitoly do 31. decembra 2030. Zároveň uložila členom vlády predložiť Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR odpočet plnenia úloh vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 s návrhom na jej aktualizáciu na ďalšie obdobie s termínom do 31. marca 2022.

Správa o plnení opatrení vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím za rok 2021 a návrh na jeho aktualizáciu má novú štruktúru podľa požiadaviek MVO a sú v ňom zahrnuté nové opatrenia ako aj tabuľka s merateľnými ukazovateľmi. Prílohu dokumentu tvorí prvá súhrnná správa, pričom dokumentuje plnenie úloh v roku 2021. Materiál je tvorený ako otvorený dokument s aktualizáciou a vyhodnocovaním každý rok.

Dokument bol pripravovaný za účasti viacerých odborníkov z rôznych oblastí tak, aby bolo pokryté nielen široké spektrum jednotlivých oblastí, ale zároveň, aby bola zabezpečená aj prepojenosť a kompatibilita všetkých opatrení a úloh. Cieľom je vytvoriť optimálne podmienky pre implementáciu Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Na jeho tvorbe sa podieľali zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy, ostatných orgánov verejnej správy a podľa čl. 4 ods. 3 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím aj osoby so zdravotným postihnutím prostredníctvom svojich reprezentatívnych organizácií.

Oblasti implementácie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

1 Rovnosť a nediskriminácia (čl. 5)

Všetky osoby sú si rovné pred zákonom a podľa zákona a mali by mať nárok na rovnakú ochranu a na rovnaký úžitok zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie. V SR je diskriminácia na základe zdravotného postihnutia zakázaná a osoby so zdravotným postihnutím majú zaručenú rovnakú a účinnú právnu ochranu pred diskrimináciou z akýchkoľvek dôvodov.

Pri predchádzaní diskriminácie sa do roku 2030 prijmu nasledujúce opatrenia:

1.1 prijať novelu antidiskriminačného zákona tak, aby obsahovala primerané úpravy vo všetkých oblastiach života osôb so zdravotným postihnutím v súlade s odporúčaniami Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím

- MS SR *do roku 2023* vypracuje návrh novely antidiskriminačného zákona, ktorý bude obsahovať definíciu diskriminácie na základe zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach života, definíciu primeraných úprav, definíciu viacnásobnej diskriminácie a neposkytnutie primeraných úprav ako diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia
 - Merateľný ukazovateľ: prijatá novela antidiskriminačného zákona

1.2 prijať koncepčné zmeny rodinného práva v rámci rekodifikácie občianskeho práva

- MS SR *do roku 2024* predloží nový zákon o rodine do legislatívneho procesu, v ktorom ustanoví, že rodič s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony nebude automaticky vylúčený z výkonu rodičovských práv a povinností, ale bude obmedzený vo výkone týchto práv len v tom rozsahu, v ktorom má sám obmedzenú spôsobilosť na právne úkony
 - Merateľný ukazovateľ: prijatá novela zákona o rodine

2 Prístupnosť (čl. 9)

S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života, SR prijme príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím, na rovnakom základe s ostatnými, prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii, vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosťou, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach.

2.1 zvýšiť prístupnosť dopravných prostriedkov a dopravnej infraštruktúry

- MDV SR *do roku 2023* zmapuje stav bariérových a bezbariérových vozidiel verejnej osobnej dopravy

- MDV SR *do roku 2023* zmapuje prístupnosť dopravných stavieb

- Merateľný ukazovateľ: analýza stavu

- MDV SR bude *priebežne* systematicky zvyšovať počet bezbariérových vozidiel verejnej osobnej dopravy
- MDV SR bude *priebežne* systematicky zvyšovať prístupnosť autobusových, železničných staníc a zastávok a letísk prevádzkovaných letiskovými spoločnosťami

- Merateľný ukazovateľ: podiel prístupných vozidiel verejnej dopravy na celkovom počte vozidiel verejnej dopravy a podiel prístupných dopravných stavieb

- MDV SR bude *každoročne* zverejňovať podiel prístupných vozidiel verejnej dopravy na celkovom počte vozidiel verejnej dopravy, podiel prístupných dopravných stavieb

- Merateľný ukazovateľ: zverejnený materiál

2.2 inštalovať digitálne informačné tabule s hlasovým oznamovaním na dožiadanie pre nevidiacich na zástavky železničnej a vodnej dopravy v každom meste a do budov železničných staníc, letísk a osobných prístavov

- MDV SR *do roku 2023* zmapuje umiestnenie digitálnych informačných tabúľ na zástavkách železničnej a vodnej doprave a budovách letísk ako aj v budovách železničných, letísk prevádzkovaných letiskovými spoločnosťami a osobných prístavov, vrátane informačných bariér pre osoby so zrakovým postihnutím a osoby s inými poruchami čítania

- Merateľný ukazovateľ: analýza stavu/počtu

- MDV SR bude *priebežne* systematicky inštalovať digitálne informačné tabule na zástavky železničnej, leteckej a vodnej dopravy v každom meste a do budov železničných staníc, letísk prevádzkovaných letiskovými spoločnosťami a osobných prístavov, vrátane inštalácie hlasového oznamovania na dožiadanie, popisov v Braillovom písme, reliéfnej grafike a vo zväčšenej čiernotlači

- Merateľný ukazovateľ: počet nainštalovaných digitálnych informačných tabúľ

- MDV SR bude *každoročne* zverejňovať umiestňovanie digitálnych informačných tabúľ vrátane digitálnych informačných tabúľ s hlasovým oznamovaním na dožiadanie

- Merateľný ukazovateľ: zverejnený materiál

2.3 vydávať a sprístupňovať periodické a neperiodické publikácie a ďalšie dokumenty pre osoby so zrakovým postihnutím a pre osoby s inými poruchami čítania

- MK SR bude *priebežne* aktívne podporovať vydávanie a sprístupňovanie periodických a neperiodických publikácií a ďalších dokumentov pre osoby so zrakovým postihnutím a osoby s inými poruchami čítania prostredníctvom aktivít Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči
 - Merateľný ukazovateľ: počet vydaných a sprístupnených publikácií
- MK SR bude *priebežne* aktívne podporovať činnosť Slovenskej autority pre Braillovo písmo
 - Merateľný ukazovateľ: počet podporených aktivít
- MK SR bude *priebežne* podporovať sprístupňovanie digitalizovaných textov učebníc a ďalších monografií z fondu Slovenskej národnej knižnice v Martine a Centra vedecko-technických informácií SR v Bratislave prostredníctvom digitálnej knižnice Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči
 - Merateľný ukazovateľ: počet sprístupnených digitalizovaných textov učebníc
- MK SR prostredníctvom Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči bude *každoročne* zverejňovať počet vydaných publikácií pre osoby so zrakovým postihnutím, počet publikácií určených pre všeobecnú verejnosť sprístupnených osobám so zrakovým postihnutím, počet zdigitalizovaných textov učebníc a ďalších monografií
 - Merateľný ukazovateľ: počet vydaných publikácií

2.4 vydávať a sprístupňovať digitalizované učebnice a ďalšie monografie vo formátoch prístupných osobám so zdravotným postihnutím

- MK SR v spolupráci s MŠVVŠ SR *do roku 2024* sprístupní digitalizované učebnice z edičného portálu (<https://edicnyportal.iedu.sk/>) Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a sprístupnenie monografií z fondu Slovenskej národnej knižnice v Martine prostredníctvom digitálnej knižnice Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči
 - Merateľný ukazovateľ: počet sprístupnených digitalizovaných učebníc z edičného portálu (<https://edicnyportal.iedu.sk/>) Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a počet sprístupnenej monografie z fondu Slovenskej národnej knižnice v Martine

2.5 zabezpečiť prístupné informačné systémy verejnej správy a prístupné e-služby poskytované verejnosti

- MIRRI SR *od roku 2023* uskutoční každoročný monitoring prístupnosti webových sídiel a mobilných aplikácií v oblasti verejnej správy
 - Merateľný ukazovateľ: počet zmonitorovaných webových sídiel a mobilných aplikácií
- MIRRI SR *bude od roku 2023* každoročne zvyšovať povedomie v oblasti prístupnosti webových sídiel a mobilných aplikácií pre subjekty verejného sektora, fyzické a právnické osoby, ktoré prejavia záujem o zvyšovanie povedomia v tejto oblasti
 - Merateľný ukazovateľ: počet školení a odborných konzultácií

2.6 zabezpečiť transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb

- MPSVR SR *do roku 2022* transponuje smernicu 2019/882 do národnej legislatívy
 - Merateľný ukazovateľ: prijatá legislatíva

2.7 zabezpečiť uplatňovanie horizontálnej základnej podmienky Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES v novom PO 2021-2027

- MPSVR SR *priebežne do roku 2027* bude posudzovať investičné projekty a ich súlad s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečenie prístupnosti v súlade s jeho článkom 9
 - Merateľný ukazovateľ: počet posúdených projektov

3 Rizikové a humanitárne situácie (čl. 11)

SR prijme všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ochrany a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách, vrátane ozbrojených konfliktov, núdzových humanitárnych situácií a živelných pohrôm.

3.1 zabezpečiť alternatívny prístup k službám čísla tiesňového volania 112 a k informáciám o ohrození

- MV SR *do roku 2022* zavedie mobilnú aplikáciu alebo ekvivalentný nástroj pre prístup k tiesňovým službám a zasielanie varovných správ prispôbených špecifickým potrebám osôb so zdravotným postihnutím s dôrazom na osoby so sluchovým postihnutím

- Merateľný ukazovateľ: počet aktívnych používateľov alternatívneho prístupu k tiesňovým službám, počet tiesňových komunikácií zrealizovaných alternatívnym prostriedkom v priebehu jedného roka a počet varovných správ vydaných štátnymi orgánmi

3.2 zmapovať potreby cudzincov so zdravotným postihnutím a prijať potrebné opatrenia v súvislosti s konfliktom na UA

- MV SR *do 31.12.2022* zmapuje situáciu cudzincov, ktorí prišli na Slovensko z dôvodu prebiehajúceho konfliktu na UA v súvislosti s výskytom zdravotného postihnutia (prevalencia ZP)
 - Merateľný ukazovateľ: počet osôb (cudzincov, ktorí prišli na SK z UA z dôvodu prebiehajúceho konfliktu) so zdravotným postihnutím, počet cudzincov so zdravotným postihnutím umiestnených v zariadeniach poskytujúcich sociálne služby, počet cudzincov poberajúcich podporu pre ŤZP zo strany UNICEF a IOM

3.3 zabezpečiť informovanosť, vzdelávanie zamestnancov pracujúcich v záchranných zložkách (Policajný zbor, Hasičský a záchranný zbor, ozbrojené sily Slovenskej republiky a iné) ako komunikovať a zachádzať s osobami so zdravotným postihnutím pri zabezpečení ochrany a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách

- MV SR v spolupráci s MZ SR a MO SR bude *priebežne* podporovať vzdelávacie a informačné podujatia zamestnancom pracujúcich v záchranných zložkách o spôsoboch komunikácie a zaobchádzania s osobami so zdravotným postihnutím v núdzových situáciách
 - Merateľný ukazovateľ: vzdelávania zamestnancov záchranných zložiek formou odborných prednášok, praktických výcvikov, tréningov a cvičení s cieľom na odovzdanie odborných informácií a poznatkov pre prax

4 Prístup k spravodlivosti (čl. 13)

SR osobám so zdravotným postihnutím zabezpečí účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými, a to aj poskytnutím procesných a veku primeraných úprav s cieľom uľahčiť im účinné plnenie ich úlohy priamych a nepriamych účastníkov, vrátane úlohy svedkov, vo všetkých súdnych konaniach, a to aj vo fáze vyšetrovania a predbežného konania.

4.1 vyriešiť problematiku opatrovnictva dospelých v Slovenskej republike a zaviesť inštitút podporovaného rozhodovania do právneho poriadku v SR

- MS SR *do konca roku 2022* predloží na rokovanie vlády SR návrh novej právnej úpravy (v paragrafovom znení)
 - Merateľný ukazovateľ: prijatá legislatíva

4.2 spracovať analýzu inštitútu podporovaného rozhodovania

- MPSVR SR v spolupráci s IVPR vypracuje v roku 2022 analýzu inštitútu podporovaného rozhodovania
 - Merateľný ukazovateľ: vypracovaná analýza

5 Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti (čl. 19)

SR uznáva rovnaké práva všetkých osôb so zdravotným postihnutím žiť v spoločenstve s rovnakými možnosťami a voľbami ako majú ostatní, SR zabezpečí účinné a primerané opatrenia, ktoré umožnia plné užívanie tohto práva osobami so zdravotným postihnutím a ich plné začlenenie a zapojenie do spoločnosti.

5.1 podporiť prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporiť sociálne začlenenie

- MPSVR SR do roku 2030 urýchli prechod z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť prostredníctvom plnenia cieľov vyplývajúcich z Národnej stratégie deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike
 - Merateľný ukazovateľ: o 15 % znížiť podiel prijímateľov sociálnych služieb v inštitucionálnej starostlivosti
- MPSVR SR do roku 2025 na základe úlohy vyplývajúcej z Plánu obnovy a odolnosti upraví financovanie systému sociálnych služieb
 - Merateľný ukazovateľ: prijatá legislatíva

5.2 pripraviť Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť na roky 2022 – 2026

- MPSVR SR do 2. kvartálu roku 2022 pripraví Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť na roky 2022 - 2026, ktorý bude obsahovať proces transformácie systému sociálnych služieb, alokáciu finančných zdrojov, oblasť podpory duševného zdravia a mediálnu informačnú kampaň na národnej úrovni o potrebe prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť, o rovnakom prístupe ku všetkým členom spoločnosti, časový rámec je predbežne stanovený nasledovne: návrh konceptu kampane (rok 2023), realizácia kampane (rok 2023 – 2025)
 - Merateľný ukazovateľ: prijatý Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť na roky 2022 - 2026

5.3 aktívna podpora prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podpora sociálneho začleňovania

- MPSVR SR *v priebehu roka 2022* vytvorí expertnú pracovnú skupinu, ktorej cieľom bude v spolupráci s analytickými útvarmi ministerstiev pripraviť analýzu súčasnej situácie v oblasti sociálnych služieb a zároveň navrhnúť možné systémové riešenia v prospech zvyšovania dostupnosti sociálnych služieb na komunitnej úrovni
 - Merateľný ukazovateľ: vytvorená expertná skupina
- MPSVR SR po spustení Informačného systému sociálnych služieb bude metodicky usmerňovať a vzdelávať poskytovateľov, aby dáta, ktoré sú potrebné, boli relevantné aj pre túto oblasť
 - Merateľný ukazovateľ: metodické usmernenie, počet vzdelávacích aktivít
- MPSVR SR pripraví nový národný projekt a vyhlási výzvy na podporu zariadení sociálnych služieb, ktoré podporia prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť
 - Merateľný ukazovateľ: počet výziev a národných projektov

5.4 zjednotiť posudkový systém v oblasti sociálnych služieb a kompenzácií ťažkého zdravotného postihnutia

- MPSVR SR *v 2. kvartáli roka 2023* predloží do legislatívneho procesu návrh nového posudkového systému
 - Merateľný ukazovateľ: prijatá legislatíva

5.5 prehodnotiť vybrané druhy sociálnych služieb v rámci novej legislatívy

- MPSVR SR *do roku 2025* pripraví novú legislatívu týkajúcu sa sociálnych služieb. V rámci novej legislatívy sa budú obsahovo revidovať vybrané druhy sociálnych služieb tak, aby sa podporovali a rozširovali komplexné habilitačné a rehabilitačné služby a programy pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom dosiahnuť, rozvíjať a udržať individuálne schopnosti potrebné pre samostatnosť a zapojenie do všetkých oblastí života
 - Merateľný ukazovateľ: prijatá legislatíva

5.6 monitorovať skúsenosti osôb so zdravotným postihnutím s diskrimináciou v rozličných oblastiach života, osobitne v oblasti zamestnávania

- ÚKOZP *do roku 2030* zabezpečí každoročne monitoring skúseností osôb so zdravotným postihnutím s diskrimináciou v rozličných oblastiach života, osobitne v oblasti zamestnávania
 - Merateľný ukazovateľ: počet monitoringov

5.7 pripraviť nový zákon o kompenzáciách ťažkého zdravotného postihnutia

- MPSVR SR *do roku 2024* pripraví návrh nového zákona, ktorého súčasťou bude reforma posudkovej činnosti, úprava ustanovení o psoch so špeciálnym výcvikom a prehodnotenie niektorých peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia za účelom zjednodušenia a zefektívnenia procesu získavania peňažných príspevkov na kompenzácie
 - Merateľný ukazovateľ: prijatá legislatíva

6 Sloboda prejavu a presvedčenia a prístup k informáciám (čl. 21)

SR prijme všetky príslušné opatrenia, ktorými zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli uplatňovať právo na slobodu prejavu a presvedčenia, vrátane slobody vyhľadávať, prijímať a šíriť informácie a myšlienky na rovnakom základe s ostatnými, a to prostredníctvom všetkých foriem komunikácie podľa vlastného výberu.

6.1 pripraviť novelu zákona o posunkovom jazyku

- MPSVR SR *v roku 2024* vytvorí pracovnú skupinu za účasti zástupcov reprezentatívnych organizácií, ktorej účelom bude tvorba zákona o posunkovom jazyku
 - Merateľný ukazovateľ: počet stretnutí pracovnej skupiny

6.2 pripraviť novelu zákona o sociálnych službách

- MPSVR SR *v roku 2024* pripraví návrh novely o sociálnych službách, ktorej súčasťou bude aj novelizovaný § 84 ods. 2
 - Merateľný ukazovateľ: novela zákona

7 Vzdelávanie (čl. 24)

SR zabezpečí začleňujúci vzdelávací systém na všetkých úrovniach a celoživotné vzdelávanie bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí.

7.1 sprístupniť elektronické vzdelávacie dokumenty osobám so zdravotným postihnutím

- MŠVVŠ SR *od roku 2022* sprístupní vzdelávacie webové portály a elektronické dokumenty na nich zverejnené v súlade s pravidlami prístupnosti platnými pre informačné systémy verejnej správy
 - Merateľný ukazovateľ: počet vzdelávacích webových portálov a elektronických dokumentov

7.2 vzdelávať vybrané cieľové skupiny, vrátane osôb so zdravotným postihnutím o právach a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím, prevencii a odstraňovaní stereotypov a predsudkov voči osobám so zdravotným postihnutím

- SNSLP *každoročne* zrealizuje vzdelávacie podujatia (besedy, semináre, kurzy) pre žiakov základných a stredných škôl; študentov stredných a vysokých škôl; odborných a pedagogických zamestnancov a členov akademickej obce
 - Merateľný ukazovateľ: počet vzdelávacích podujatí

7.3 plniť Stratégiu inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní a opatrení uvedených v akčných plánoch k tejto stratégii

- MŠVVŠ SR v spolupráci uvedenými partnermi bude *do roku 2030* aktívne napĺňať ciele Stratégie inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní prostredníctvom opatrení uvedených v akčných plánoch k tejto stratégii
 - Merateľný ukazovateľ: podľa Výstupových indikátorov uvedených v 1AP Stratégie

7.4 postupne zvýšiť dostupnosť sociálneho začlenenia detí, mládeže a dospelých so zdravotným znevýhodnením do voľnočasových aktivít, ŠKD, CVC, krúžkov a športových klubov a mládežníckych organizácií

- MŠVVŠ SR *v roku 2023* vytvorí pracovnú skupinu, ktorá bude analyzovať problematiku dostupnosti sociálneho začlenenia detí, mládeže a dospelých so zdravotným znevýhodnením do voľnočasových aktivít, ŠKD, CVC, krúžkov, športových klubov a mládežníckych organizácií. V rámci možnosti pracovná skupina následne navrhne možné opatrenia a spôsoby plnenia, ktorými sa do konca účinnosti Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím zvýši dostupnosť sociálneho začlenenia v tejto oblasti. Súčasťou pracovnej skupiny budú zástupcovia MŠVVaŠ SR, zástupcovia organizácií poskytujúcich voľnočasové aktivity, zástupcovia mládežníckych organizácií a reprezentatívne organizácie osôb so zdravotným postihnutím a ich rodín
 - Merateľný ukazovateľ: počet stretnutí pracovnej skupiny

7.5 zabezpečiť čo najširšiu dostupnosť možnosti dosiahnuť stupeň vzdelávania ISCED 2 (nižšie stredné vzdelanie) s následnou možnosťou študovať na bežnej strednej škole aj pre osoby s mentálnym znevýhodnením

- MŠVVŠ SR *v roku 2023* zabezpečí aby, v štátnom vzdelávacom programe (flexibilné kurikulum základného vzdelávania) pre jednotlivé vzdelávacie cykly základného vzdelania bude definovaná možná miera prispôsobenia (redukcie) cieľov a obsahu výchovy a vzdelávania ako redukovaný učebný výstup, naplnením ktorého dosiahne žiak nižšie stredné vzdelanie (ISCED 2). Ciele, výkonové a obsahové štandardy vo vzdelávacích oblastiach budú

prostredníctvom redukovaného učebného výstupu prispôsobené individuálnym potrebám žiaka tak, aby sa výchovou a vzdelávaním rozvíjal jedinečný potenciál žiaka, a aby zároveň žiak dokázal preukázať kľúčové spôsobilosti. Konkrétne úpravy cieľov a obsahu výchovy a vzdelávania bude určovať individuálny vzdelávací program žiaka. Redukovaný učebný výstup bude súčasne nárokovateľným podporným opatrením, ktoré sa bude realizovať na základe vyjadrenia zariadenia poradenstva a prevencie na základe diagnostiky potrieb žiaka

- Merateľný ukazovateľ: schválená úplná verzia Štátneho vzdelávacieho programu vrátane definovaného redukovaného učebného výstupu
- MŠVVŠ SR v školskom roku 2023/2024 zabezpečí, aby obsah externého testovania na účel získania nižšieho stredného vzdelania a komisionálnych skúšok na získanie nižšieho stredného vzdelania a kritériá ich úspešného absolvovania budú nastavené v súlade definovaným redukovaným učebným výstupom. Fyzickým osobám, ktoré vykonávajú externé testovanie na účel získania nižšieho stredného vzdelania alebo komisionálne skúšky na získanie nižšieho stredného vzdelania sa primerane k ich špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám upravujú podmienky na ich vykonanie. MŠVVŠ SR v spolupráci s RUŠS zabezpečí regionálnu dostupnosť škôl, ktoré budú organizovať program vzdelávania na získanie nižšieho stredného vzdelania podľa § 31a školského zákona. MŠVVŠ SR v spolupráci s RUŠS bude sledovať a vyhodnocovať dostupnosť všetkých opatrení na získanie nižšieho stredného vzdelania pre osoby s mentálnym znevýhodnením
- Merateľný ukazovateľ: externé testovanie a komisionálne skúšky na získanie nižšieho stredného vzdelania upravené v súlade s definovaným redukovaným učebným výstupom

7.6 zabezpečiť bilingválne vzdelávanie pre nepočujúce deti

- MŠVVŠ SR v roku 2023 vytvorí pracovnú skupinu na vytvorenie podmienok pre bilingválne vzdelávanie (slovenský jazyk - slovenský posunkový jazyk) pre nepočujúce deti od útleho veku dieťaťa
 - Merateľný ukazovateľ: počet stretnutí pracovnej skupiny
- MŠVVŠ SR v školskom roku 2023/2024 vytvorí systém rannej starostlivosti pre nepočujúce deti vo veku 0-6 rokov pri bilingválnom vzdelávaní
 - Merateľný ukazovateľ: systém rannej starostlivosti pre Nepočujúce deti vo veku 0-6 rokov pri bilingválnom vzdelávaní

8 Zdravie (čl. 25)

SR poskytuje osobám so zdravotným postihnutím rovnaký rozsah, kvalitu a štandard bezplatnej alebo cenovo dostupnej zdravotnej starostlivosti a programov, ktoré sa poskytujú ostatným osobám, a to aj v oblasti zdravotníckych programov zameraných na sexuálne a reprodukčné zdravie a programov v oblasti verejného zdravia určených

pre celú populáciu; ďalej poskytuje zdravotnú starostlivosť, ktorú osoby so zdravotným postihnutím vrátane detí a starších osôb špecificky potrebujú v dôsledku svojho zdravotného postihnutia, a to vrátane včasného zistenia, prípadne intervencie a služieb určených na minimalizáciu alebo prevenciu ďalšieho zdravotného postihnutia.

8.1 implementovať poskytovanie psychosociálneho poradenstva rodičovi a podpory optimálneho vývinu dieťaťa v rámci ústavnej zdravotnej starostlivosti, ak bolo dieťaťu identifikované riziko funkčných obmedzení pri zdravotnom postihnutí/pri predpokladanom vývoji zdravotného postihnutia

- MZ SR *do roku 2025* v spolupráci s ústavnými zdravotníckymi zariadeniami, najmä Národným ústavom detských chorôb v Bratislave, Detskou fakultnou nemocnicou s poliklinikou Banská Bystrica a Detskou fakultnou nemocnicou Košice na základe alokácie finančných prostriedkov z EU fondov v rámci Partnerskej dohody/Programu Slovensko pilotne vytvorí podmienky na dostupnosť komplexnej interdisciplinárnej starostlivosti, ak bolo u dieťaťa identifikované riziko funkčných obmedzení pri zdravotnom postihnutí /pri predpokladanom vývoji zdravotného postihnutia, a to najmä v starostlivosti o raný detský vývin, zriadením odborných centier pre uľahčenie prechodu z ústavnej zdravotnej starostlivosti do komunitnej starostlivosti, so zameraním na zdravie, výživu, a vývin dieťaťa s podporou responzívneho rodičovstva a možností vývinovej stimulácie, vrátane adresného odporúčenia do starostlivosti v regióne
 - Merateľný ukazovateľ: počet odborných centier, kde sa poskytuje interdisciplinárna starostlivosť na uľahčenie prechodu do komunitnej starostlivosti

8.2 zlepšiť prístup k zubno- lekárskeho ošetrovaniu v celkovej anestézii pre osoby so zdravotným postihnutím

- MZ SR *do roku 2025* zabezpečí zvýšenie počtu zubných ambulancií poskytujúcich zubné ošetrenia v celkovej anestézii tak, aby ich geografická dostupnosť zodpovedala oprávneným potrebám pacientov vyžadujúcich tento spôsob ošetrovania
 - Merateľný ukazovateľ: počet nových ambulancií a počet do vybudovaných ambulancií
- MZ SR *v roku 2025* pripraví na rokovanie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím informáciu o vytvorení nových zubných ambulancií poskytujúcich zubné ošetrenia v celkovej anestézii pre zdravotne postihnuté osoby
 - Merateľný ukazovateľ: informácia o vytvorení nových zubných ambulancií poskytujúcich zubné ošetrenia v celkovej anestézii pre zdravotne postihnuté osoby

8.3 podpora včasnej prevencie vývinových funkčných porúch u detí pri poskytovaní všeobecnej zdravotnej starostlivosti

- MZ SR v spolupráci s hlavným odborníkom pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast a Slovenskou spoločnosťou primárnej pediatrickej starostlivosti *do roku 2024* podporí vo všeobecnej ambulantnej starostlivosti o deti a dorast elektronické vyplňanie skrínigov Tekos a M-CHAT a monitorovacej a skrínigovej metódy S-PMV podľa Štandardu vyšetrení psychomotorického vývinu detí pri 2.-11. preventívnej prehliadke v primárnej starostlivosti na základe alokácie finančných prostriedkov čerpaných z EU fondov v rámci Partnerskej dohody/Programu Slovensko, vrátane získavania a štatistického vyhodnocovania dát k prevencii vývinových funkčných porúch u detí
 - Merateľný ukazovateľ: počet podporených ambulancií a počet štatistických analýz

8.4 priebežne pri rokovaní Kategorizačnej komisie MZ SR pre zdravotnícke pomôcky a Kategorizačnej komisie MZ SR pre špeciálny zdravotnícky materiál vyhodnocovať finančnú dostupnosť kategorizovaných zdravotníckych pomôcok na mobilitu, zariadení a podporných technológií v rámci kompetencií, ktoré v tomto smere MZ SR má ako orgán spravujúci kategorizačný proces

- MZ SR bude na každom rokovaní Kategorizačnej komisie MZ SR pre zdravotnícke pomôcky a Kategorizačnej komisie pre špeciálny zdravotnícky materiál zaraďovať do programu rokovania problematiku prehodnotenia výšky doplatkov na zdravotnícke pomôcky pre občanov so zdravotným postihnutím v snahe dosiahnuť ich zníženie za predpokladu súčinnosti zdravotných poisťovní a členov odborných pracovných skupín, pričom bude klásť osobitný dôraz najmä na pomôcky určené najviac zdravotne postihnutým osobám
 - Merateľný ukazovateľ: zaraďovanie problematiky doplatkov u pomôcok pre najviac zdravotne postihnuté osoby do rokovaní jednotlivých kategorizačných komisií

8.5 zabezpečiť podporu zdravotníckym pracovníkom pri manažmente pacientov so zdravotným postihnutím. MZ SR zabezpečí zdravotníckym pracovníkom podporu (informačnú, vzdelávaciu) na zlepšenie ich zručností v oblasti komunikácie s osobami so zdravotným postihnutím a ich rodinnými príslušníkmi s ohľadom na ich špecifické potreby

- MZ SR *do roku 2030* v spolupráci s reprezentatívnymi organizáciami zastupujúcimi osoby so zdravotným postihnutím zapracuje do minimálnych štandardov špecializačného štúdia v rámci komplexnej inovácie minimálnych štandardov pre jednotlivé zdravotnícke povolania tému: Komunikácia s osobami so zdravotným postihnutím pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii
 - Merateľný ukazovateľ: inovované minimálne štandardy pre zdravotnícke povolania lekár, zubný lekár, sestra, pôrodná asistentka, zdravotnícky

záchranár, praktická sestra - asistent, logopéd, psychológ, liečebný pedagóg a fyzioterapeut

9 Habilitácia a rehabilitácia (čl. 26)

SR prijme účinné a primerané opatrenia, a to aj cestou vzájomnej podpory ľudí so zdravotným postihnutím, aby umožnili osobám so zdravotným postihnutím dosiahnuť a udržať si maximálnu možnú samostatnosť, uplatniť v plnej miere telesné, duševné, sociálne a profesijné schopnosti a dosiahnuť plné začlenenie a zapojenie do všetkých oblastí života. Na tento účel sa zriadia, podporujú a rozširujú komplexné habilitačné a rehabilitačné služby a programy, najmä v oblasti zdravotníctva, zamestnanosti, vzdelávania a sociálnych služieb

9.1 zaviesť systém individualizovanej komplexnej podpory osôb so zdravotným postihnutím a ich rodín cez nadrezortný systém habilitačných a rehabilitačných služieb

- MPSVR SR v roku 2023 vytvorí pracovnú skupinu za účasti MZ SR, MŠVVaŠ SR a zástupcov reprezentatívnych organizácií, účelom ktorej bude dohodnutie kompetencií jednotlivých rezortov v systéme habilitačných a rehabilitačných služieb
 - Merateľný ukazovateľ: počet stretnutí pracovnej skupiny

10 Práca a zamestnávanie (čl. 27)

SR podporuje právo osôb so zdravotným postihnutím na prácu na rovnakom základe s ostatnými, najmä právo na možnosť žiť sa slobodne zvolenou prácou alebo prácou prijatou na trhu práce, a právo na pracovné prostredie, ktoré je otvorené, začleňujúce a prístupné pre osoby so zdravotným postihnutím.

10.1 implementovať nástroje podpory a pomoci zamerané na zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti občanov so zdravotným postihnutím

- MPSVR SR bude *priebežne* podporovať zamestnávanie občanov so zdravotným postihnutím a vytvárať legislatívne podmienky na podporu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce bez potreby zriaďovania chráneného pracoviska alebo chránenej dielne prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce, vrátane implementovania inovovaných alebo nových aktívnych opatrení na trhu práce, vrátane využívania nástrojov v oblasti sociálnej ekonomiky zabezpečované priebežne najmä na základe prijatých národných projektov v súlade so zákonom o službách zamestnanosti v rámci programového obdobia 2021 – 2027
 - Merateľný ukazovateľ: prijatá legislatíva
- MPSVR SR bude *priebežne* zabezpečovať individuálnu prácu s občanmi so zdravotným postihnutím, aj prostredníctvom využívania neštátnych služieb zamestnanosti poskytovaných agentúrami podporovaného zamestnávania

vytvorením podmienok potrebných pre ich fungovanie a nastavenie spolupráce s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny v oblasti podporovaného zamestnávania

- Merateľný ukazovateľ: vypracovaný projekt

10.2 za účelom zlepšenia podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím v štátnej a verejnej správe Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v rámci tzv. pilotného monitorovania zrealizuje v priebehu roka 2023 s výstupom v roku 2024

- MPSVR SR ku koncu roka 2022 uskutoční odpočet podielu zamestnancov so zdravotným postihnutím vo verejnej správe pod rezortom MPSVaR SR (štatistické zhrnutie o stave zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím v rezorte ministerstva)

- Merateľný ukazovateľ: monitoring/analýza

- MPSVR SR uskutoční monitoring/analýzu existujúcich opatrení cielených na vytváranie vhodných pracovných podmienok pre osoby so zdravotným postihnutím, ako aj na sprístupňovanie ponuky pracovných miest osobám so zdravotným postihnutím a na sprístupňovanie procesu výberových konaní osobám so zdravotným postihnutím

- Merateľný ukazovateľ: monitoring/analýza

- Identifikácia efektívnosti existujúcich nástrojov podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím v štátnej a verejnej správe a navrhnutie nových opatrení s cieľom podporiť zvýšenie počtu zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím v štátnej a verejnej správe

- Merateľný ukazovateľ: monitoring/analýza

11 Účasť na kultúrnom živote, rekreácií, záujmových aktivitách a športe (čl. 30)

SR prijme všetky príslušné opatrenia na zabezpečenie prístupu ku kultúrnym materiálom v prístupných formátoch, prístupu k televíznym programom, filmom, divadlu a iným kultúrnym aktivitám v prístupných formátoch, prístupu k miestam určeným pre kultúrne predstavenia alebo služby, ako sú divadlá, múzeá, kiná, knižnice a služby cestovného ruchu, a v najväčšej možnej miere, mali prístup k historickým pamiatkam a k významným miestam národného kultúrneho dedičstva.

11.1 sprístupňovať kultúru a umenie vo formátoch prístupných osobám so zrakovým a sluchovým postihnutím

- MK SR prostredníctvom organizácií vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti bude zabezpečovať do roku 2030 realizáciu kultúrnych a umeleckých podujatí (v oblasti divadla, hudby, filmu, výtvarného umenia, tanečného umenia) vrátane

sprístupňovania expozícií s titulkami pre osoby so sluchovým postihnutím, s tlmočením do slovenského posunkového jazyka, s videokomentárom pre osoby so sluchovým postihnutím, s audiokomentárom pre osoby so zrakovým postihnutím, s informáciami (napr. popisky, sprievodné texty a pod.) v Braillovom písme alebo s exponátmi, ktoré je možné vnímať hmatom

- Merateľný ukazovateľ: prehľad podujatí realizovaných organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR (každoročne), sumárny prehľad projektov podporených prostredníctvom dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín podľa cieľových skupín zohľadňujúci konkrétny typ zdravotného postihnutia (každoročne) a výsledky mapovania v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR (raz za 5 rokov)

11.2 sprístupňovať slovenské filmy pre osoby so sluchovým a zrakovým postihnutím

- MK SR prostredníctvom Slovenského filmového ústavu zabezpečí *do roku 2030* vydávanie slovenských filmov s audiokomentárom pre osoby so zrakovým postihnutím, titulkami pre osoby so sluchovým postihnutím alebo s tlmočením do slovenského posunkového jazyka
 - Merateľný ukazovateľ: počet vydaných slovenských filmov s audiokomentárom pre osoby so zrakovým postihnutím, titulkami pre osoby so sluchovým postihnutím alebo s tlmočením do slovenského posunkového jazyka

11.3 podporiť kultúru a dostupnosť kultúry pre osoby so sluchovým postihnutím

- MK SR do roku 2023 zriadi pracovnú skupinu za účelom prípravy náplne činnosti centra kultúry osôb so sluchovým postihnutím v rezorte Ministerstva kultúry SR ako špecializovaného pracoviska pre oblasť starostlivosti o kultúru nepočujúcich a dostupnosti kultúry pre osoby so sluchovým postihnutím
 - Merateľný ukazovateľ: zriadená pracovná skupina
- MK SR do roku 2024 vypracuje návrh na vznik špecializovaného pracoviska
 - Merateľný ukazovateľ: príprava náplne činnosti centra kultúry osôb so sluchovým postihnutím vrátane vyčíslenia finančných nákladov (materiál na rokovanie porady vedenia MK SR)

Zoznam použitých skratiek

IVPR - Inštitút pre výskum práce a rodiny
MDV SR – ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MF SR – ministerstvo financií Slovenskej republiky
MIRRI SR – ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MK SR – ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MPSVR SR – ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MS SR – ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠVVŠ SR – ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR – ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR – ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MVO – mimovládne organizácie
RTVS - Rozhlas a televízia Slovenska
SKN - Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči
SNSPLP – Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
ÚKOZP – Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím